

СТ А Н О В И Щ Е

От: *Професор д-р Таня Дъбева Филипова, Икономически университет – Варна; катедра “Икономика и организация на туризма”; научна област 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.9. Туризм, научна специалност “Икономика и управление (Туризм)”*

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност “Икономика и управление (Туризм)” в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: Деница Диянова Димова

Тема на дисертационния труд: Ефектът от цифровизацията върху уелнес туризма

Научен ръководител: Професор д-р Еленита Кирилова Великова

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 23/12.01.2023 г. на Зам. ректора по НИД на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра “Икономика на туризма”, факултет “Икономика на инфраструктурата”* на УНСС *по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност “Икономика и управление (Туризм)”* съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 929/27.04.2020 г. Обучението е осъществено в *редовна* форма през периода 31.03. 2020 г. – 31.03.23 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Докторатът на Димова е с характерната за подобни изследвания класическа структура от три глави като първата е теоретична, а в

останалите две се преплитат елементи съответно с аналитичен и конструктивен характер. Обемът на труда е 240 страници като обхваща увод (7 стр.), изложение в три глави (208 стр.), заключение (3 стр.). Включени са 3 приложения (6 стр.) и списък на литературните източници (16 стр.). В структурно отношение в дисертацията са налице всички необходими елементи, както и 30 таблици и 36 фигури, свързани с тематиката на изследването.

Използваната научна литература също кореспондира с анализираната проблематика и включва 194 източника. От тях 29 са на кирилица, 105 – на английски език и 60 от интернет. Авторката е положила усилия да проучи наличните публикации по тематиката в националната специализирана литература, както и подходящи чуждестранни издания. Структурата на библиографския апарат е логичен резултат от особеностите на предмета на изследване, както и от липсата на достатъчно национална специализирана литература по проблематиката.

Предложеното изследване е актуално поради две причини: - нарастване на ролята и значението на уелнес туризма в национален и международен план, в резултат както на съвременните промени в мотивацията на туристите, така и на здравната криза; - нарастващата роля и значение на дигитализацията като важен фактор за успешната реализация на всеки бизнес, включително и туристическия и неговите специализирани видове.

Същевременно уелнес туризмът, съчетан с предимствата на цифровизацията, е силен икономически мултипликатор, а в България има достатъчно ресурси и предпоставки за перспективното му развитие. В тази връзка оценявам като добре подбрани и подходящо формулирани **предмета и обекта** на изследването.

На базата на предмета и обекта е формулирана **основната цел** на изследването, която оценявам като удачна. За нейното реализиране авторката си поставя пет подробни, логично изведени научноизследователски задачи. Добре структурирана е и изследователската теза, както и необходимите за доказването ѝ три авторови хипотези.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Предметът, обектът, целта, задачите и тезата са основа за избор на методология на изследването. Докторантката прилага традиционния за подобен род проучвания инструментариум като подборът и комбинацията на научните подходи и методи – количествени и качествени, са подходящи. Емпиричните са много добре комбинирани: наблюдение; анкетно

проучване на български език с 272 респондента, реализирано онлайн; както и 20 дълбочинни, полуструктурирани интервюта с мениджъри и експерти от бизнеса и Министерството на туризма. Респективно обработката на резултатите освен традиционните статистически и дескриптивни методи, включва експертни оценки и кръстосан анализ, които кореспондират с контекста на изследването и подпомагат изпълнението на поставената цел. Като се опира на комплекса от подходи и методи, авторката последователно решава научноизследователските задачи, което води до реализацията на поставената изследователска цел.

Основните научни резултати, постигнати от докторантката се свеждат до обогатяване на теорията относно същността и моделите на уелнес туризма, неговата цифровизация и потребностите, и мотивите на неговите потребители.

Научно-приложните резултати се отнасят предимно до обобщаване на тенденциите в развитието на уелнес туризма и неговата цифровизация, както и анализирането на водещи световни практики в цифровия уелнес туризъм. Разкрити са и възможностите за развитие на изследвания вид туризъм у нас на базата на идентифициране на степента на цифровизацията му.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Посочените в параграф 3 достижения са основа за извеждане на научните и научно-приложни приноси в дисертационния труд. Приемам посочените от авторката приноси в Автореферата от теоретично, аналитично, методическо и методологично естество. Високо оценявам методиката за определяне на ефекта от цифровизацията в уелнес туризма, основаваща се на кръстосан анализ и оценка на експерти и потребители, както и авторските насоки за усъвършенстване на предлагането на уелнес туризма в България чрез усилено внедряване на цифровизацията.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представените публикации по дисертацията като брой (8) и структура : 1 студия, 3 статии (на англ. език, от които 1 в съавторство – в база данни на Scopus) и 4 научни (на бълг. език) доклада надхвърлят минималните национални изисквания – 85 точки при минимум 30. Тези публикации кореспондират с тематиката на дисертацията като студията и статиите са издадени в научни издания, реферирани и индексирани в

международни бази данни, а докладите – в колективни томове и са изнесени на представителни научни форуми.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е с обем от 49 страници и коректно отразява характеристиките, структурата и съдържанието на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Критични бележки:

1. Дисертационният труд би спечелил, ако бъдат посочени повече успешни примери за детокс услуги в уелнес туризма в световен мащаб.
2. Изследването може да се обогати с подробен анализ на нагласите на българските служители относно предлагането на детокс услуги в уелнес обектите.

Препоръка:

Бих препоръчала, в бъдещата си научноизследователска работа, докторант Деница Димова да изследва ползите от дигиталния детокс туризъм върху потребителите.

Въпроси:

С цел достойна защита предлагам на вниманието на докторанта два въпроса:

1. Как предлагането на детокс услуги може да помогне за подобряване на потребителското изживяване в уелнес обектите в България?
2. Кои са основните конкурентни предимства на България за развитието и предлагането на детокс туризъм?

8. Заключение

На базата на оценките, посочени в настоящото становище, считам, че докторатът на Деница Димова отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, неговия Правилник и Правилата на УНСС. Спазени са всички процедурни стандарти. Съобразно тези констатации **давам положителна оценка на представения докторат и препоръчвам на почитаемото Научно жури да присъди на докторант Деница Диянова Димова образователната и научна степен “доктор” по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)”**.

20.03.23 г.
гр. Варна

Изготвил становището:
/Проф. д-р Таня Дъбева/

S T A T E M E N T

By: *Prof. Tanya Dabeva, PhD;*
University of Economics – Varna;
Economics and Organization of Tourism Department;
Scientific specialty: “Economics and Management (Tourism)”;

Regarding: *Dissertation thesis for acquiring the scientific degree*
“Doctor” under the scientific specialty “Economics and
Management (Tourism)” at UNWE;

Author of the dissertation: *Denitsa Diyanova Dimova*

Dissertation topic: *“The effect of digitization on wellness tourism”*

Grounds for submission of the statement: *participation in the scientific jury of defense for the dissertation thesis in accordance with Order № 23/12.01.2023 of the Vice Rector of UNWE.*

1. Information about the PhD Student

The PhD Student studied under a doctoral program at the Department of “Economics of Tourism”, Faculty of „Economics of Infrastructure” at UNWE, in the specialty “Economics and Management (Tourism)” according to a decision of Economics of Infrastructure Faculty and Order № 929 / 27.04.2020 of the Rector of UNWE. The training was carried out in regular form during the period 31.03.2020 – 31.03.2023.

2. Summary of the presented dissertation work

Denitsa Dimova's doctorate has the classical structure of three chapters, the first being theoretical, and the other two combine elements of analytical and constructive nature, respectively. The dissertation consists of 240 pages and includes an introduction (7 pages), an exposition in three chapters (208 pages) and a conclusion (3 pages). 3 appendices (6 pages) and a list of literature sources (16 pages) are also included. Structurally, the work has the necessary elements, as well as 30 tables and 36 figures, related to the research topic.

The used scientific literature also corresponds to the researched topic and consists of 194 sources. The list includes 29 titles in Cyrillic, 105 titles in Latin and 60 Internet sources. The author has made efforts to study the main publications regarding the topic in the national scientific literature, as well as relevant foreign publications. The structure of the bibliographic apparatus is a logical result of the specifics of the field of research, as well as the lack of sufficient national specialized literature regarding the research topic.

The study is relevant for two reasons: - growth of the role and importance of wellness tourism on a national and international level, as a result of both modern changes in the motivation of tourists and the health crisis; - the growing role and importance of digitization as an important factor for the successful implementation of any business, including tourism and its sectors.

At the same time, wellness tourism, combined with the advantages of digitalization, is a strong economic multiplier, and Bulgaria has sufficient resources and prerequisites for its prospective development. In this regard, I conclude that the subject and the object of the thesis are well selected and appropriately formulated.

The main goal of the research is logically based on the subject and the object. I consider it well formulated and appropriate for the chosen topic. In relation to the scientific work the author presents five detailed, logically derived research tasks. The research's main thesis and its three hypotheses are coherent and well structured.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The subject, object, goal, tasks, and thesis are used as basis for selecting the research methodology. The doctoral student applies traditional and corresponding to the research analytical tools. The selection and combination of the scientific approaches and methods – quantitative and qualitative are appropriate for the chosen topic. The empirical ones are very well combined: observation; survey in Bulgarian with 272 respondents, conducted online; as well as 20 in-depth, semi-structured interviews with managers and experts from the business and the Ministry of Tourism. Respectively, the processing of the results,

in addition to the traditional statistical and descriptive methods, includes expert evaluations and cross-analysis, which correspond to the context of the study and support the fulfillment of the set goal. Based on the complex of approaches and methods, the author consistently solves the scientific research tasks, which leads to the realization of the set main goal.

The main scientific results achieved by the doctoral student are reduced to enriching the theory regarding the essence and the models of wellness tourism, its digitalization and the needs and motives of its users.

The scientific-applied results mainly refer to summarizing the trends in the development of wellness tourism and its digitalization, as well as the analysis of leading global practices in digital wellness tourism. The possibilities for the development of the researched type of tourism in our country have also been revealed, based on the identification of the degree of its digitization.

4. Evaluation of the scientific and scientific-applied contributions

The achievements mentioned in paragraph 3 are the basis for deriving the scientific and scientific-applied contributions in the dissertation work. I accept the contributions indicated by the author in the Abstract. They are of theoretical, analytical, and methodological nature. I highly appreciate the methodology for determining the effect of digitization on wellness tourism, based on a cross-analysis and evaluation of experts and users, as well as the author's guidelines for improving the offer of wellness tourism in Bulgaria through intensive implementation of digitization.

5. Assessment of the dissertation's publications

The presented publications on the dissertation as number (8) and structure: 1 study, 3 articles (in English, of which 1 in co-authorship – in the Scopus database) and 4 scientific (in Bulgarian) reports exceed the minimum national requirements – 85 points out of minimum of 30. These publications correspond to the subject of the dissertation, as the studies and articles were published in scientific publications, referenced and indexed in international databases, and the reports – in collective volumes and presented at representative scientific forums.

6. Evaluation of the abstract

The abstract has a volume of 49 pages and correctly reflects the characteristics, structure, and content of the dissertation.

7. Critical remarks, recommendations, and questions

Critical remarks

1. The thesis would benefit if more successful examples of detox services in wellness tourism worldwide are provided;

2. The research can be enriched with a detailed analysis of the attitudes of Bulgarian employees regarding the offer of detox services in wellness facilities.

Recommendation:

I would recommend that, in her future research work, PhD student Denitsa Dimova investigates the benefits of digital detox tourism on consumers.

Questions:

For a worthy defense, I offer two questions to the doctoral student's attention:

1. How the offering of detox services can help to improve the user's experience in the wellness facilities in Bulgaria?

2. What are the main competitive advantages of Bulgaria for the development and offering of detox tourism?

8. Conclusion

The presented dissertation meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB) and the Regulations for its implementation. Having assessed comprehensively the qualities of the author and the merits of the proposed dissertation work, without any reservation, I give a positive assessment and highly recommend the scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Economics and Management (Tourism)" in the professional field 3.8 Economics to be awarded to Denitsa Diyanova Dimova.

20.03.23
Varna

Signature: .....
(prof. T. Dabeva, PhD)

